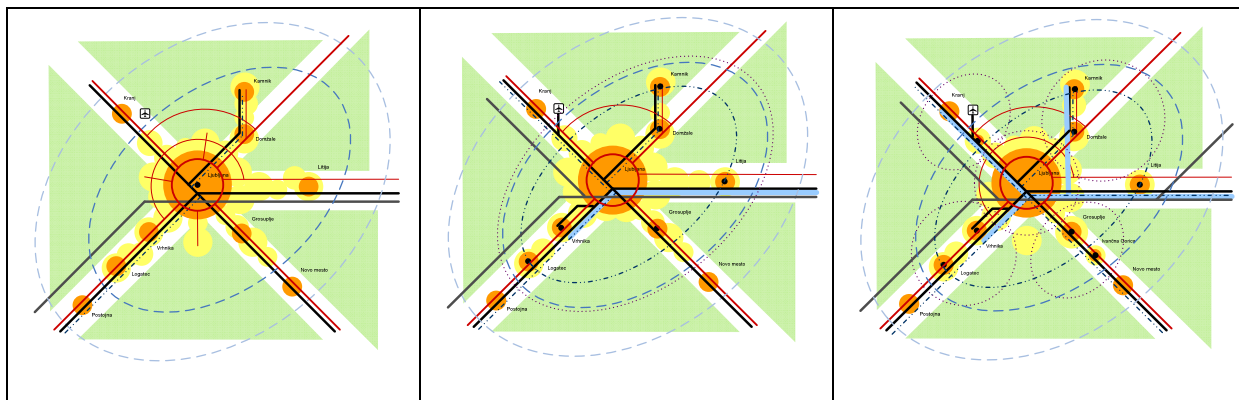

**Urbanistični inštitut Republike Slovenije
Institut »Jožef Stefan« Ljubljana
PNZ svetovanje projektiranje d.o.o.
UL, BF, Oddelek za krajinsko arhitekturo**

STROKOVNE PODLAGE ZA PRIPRAVO REGIONALNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA LJUBLJANSKE URBANE REGIJE

ZAKLJUČNO POROČILO PROJEKTA

PRILOGA 8

**Ključni razvojni projekti LUR nadregionalnega in
naddržavnega pomena**

Ljubljana, 18. november 2009

Naročnik:

Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije, Ljubljana

Projekt:

Strokovne podlage za pripravo regionalnega prostorskega načrta
Ljubljanske urbane regije

Zaključno poročilo projekta – Priloga 8

Ključni razvojni projekti LUR nadregionalnega in naddržavnega pomena

Odgovorna pooblaščenka predstavnica naročnika:

mag. Lilijana Madjar

Izvajalci projekta:

Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Institut »Jožef Stefan« Ljubljana

PNZ svetovanje projektiranje d.o.o.

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko
arhitekturo

Odgovorni predstavnik izvajalca:

mag. Andrej Gulič

Projektna skupina:

Alenka Cof (UL, BF, Oddelek za krajinsko arhitekturo)
mag. Barbara Černič Mali (Urbanistični inštitut RS)
mag. Andrej Gulič (Urbanistični inštitut RS)
mag. Damjan Kavaš (Inštitut za ekonomska raziskovanja)
dr. Davor Kontič (Institut »Jožef Stefan« Ljubljana)
dr. Branko Kontič (Institut »Jožef Stefan« Ljubljana)
Naja Marot (Urbanistični inštitut RS)
mag. Luka Mladenovič (Urbanistični inštitut RS)
dr. Jože Panjan, (UL, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo)
Sergeja Praper (Urbanistični inštitut RS)
Nadja Penko Seidl (UL, BF, Oddelek za krajinsko arhitekturo)
dr. Franc Trček (UL, Fakulteta za družbene vede)

Predmetne oznake

Ključne besede: ključni razvojni projekti, statistične regije, Slovenija, sosednje tuje regije in države, Evropska unija

Subject terms

Keywords: key development projects, statistical regions, Slovenia, neighbouring countries and regions, European Union

Interna oznaka projekta: UI/8041

Razmnoženo v 2 izvodih

Ljubljana, 18. november 2009

Vodja projekta:
mag. Andrej Gulič

Direktorica:
izr. prof. dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews

Ključni razvojni projekti LUR nadregionalnega in naddržavnega pomena

Uvodna razlaga

Iz Strokovnih podlag za pripravo regionalnega prostorskega načrta LUR (v nadaljevanju SPRPN LUR) izhaja nabor ključnih razvojnih projektov regije kot sledi v nadaljevanju. Nabor je nastal upoštevaje pridobljene analitične rezultate ter predlagane zasnove in usmeritve prostorskih ureditev. Upoštevali smo tudi usmeritve pridobljene v razgovorih z župani občin in njihovimi sodelavci ter na izvedenih tematskih delavnicah.

Za udejanjanje predlaganih projektov je po našem mnenju nujno vzpostaviti privlačen in za vse deležnike, ki skrbijo za prostorsko načrtovanje in razvoj na lokalni in regionalni ravni, spodbuden upravljalsko – organizacijski okvir. Le-ta bi moral povezovati deležnike vključene v prostorsko razvojne aktivnosti na lokalni in regionalni ravni ter pripomoči k učinkovitejšemu in hitrejšemu opredeljevanju ter izvedbi regionalnih projektov. Obenem bi omogočal preseganje parcialnih - občinskih problemov in ovir, ki se izražajo tudi v medsebojnem tekmovanju občin in drugih deležnikov za razpoložljive razvojne vire. Omenjeno tekmovanje prinaša negativne učinke na dolgoročni prostorski razvoj občin in LUR kot celote. Poleg tega so problem razlike med občinami na področju iskanja primerne funkcionalnega in teritorialnega okvira za medobčinsko sodelovanje ter za formalno ustanovitev regije/pokrajine.

V tem kontekstu je po našem mnenju nujno izvesti projekt, ki bo ugotovil dejanske možnosti in predpogoje za vzpostavitev LUR – v sedanjem ali spremenjenem teritorialnem obsegu – kot razvojne regije in pokrajine, ki bo delovala kot akcijska enota z ustrezno strateško zmogljivostjo. Zato kot prvi ključni razvojni projekt LUR, ki je predpogoj za izvedbo ostalih tematskih razvojnih projektov, predlagamo projekt z naslovom »LUR kot pokrajina in evroregija«. Poleg tega predlagamo še tri ključne razvojne projekte z naslednjimi naslovi: »LUR kot ustvarjalna regija in globalna vstopna točka za območje srednje in jugovzhodne Evrope«, »LUR kot podnebno varna in energetska prijazna regija« ter »LUR kot regija zdravega bivanja in dela«. V nadaljevanju podajamo njihove podrobnejše opise.

LUR kot pokrajina in evroregija

Namen projekta

Namen projekta je povečati funkcionalno in teritorialno homogenost LUR ter zmogljivosti učinkovitega upravljanja javnih zadev regionalnega in nadregionalnega pomena. Na ta način bi zmanjšali intenzivnost parcialnega tekmovanja za razpoložljive razvojne vire ter povečali pripravljenost in zmogljivost za sodelovanje razvojnih deležnikov znotraj LUR ter sodelovanje LUR z ostalimi regijami v državnem in naddržavnem okviru. Obenem bi izkoristili ugotovljene prednosti in priložnosti LUR, ki se izkazujejo v ugodnem položaju, sorazmerno visoki stopnji splošne razvitosti, ugodni prometni dostopnosti, ohranjenem naravnem okolju itd.

Cilji projekta

Cilji projekta so:

- Povečati zmogljivosti učinkovitega razvojnega upravljanja s prenovo upravljaljskega sistema in institucij ter s preverbo možnosti nastanka in razvoja LUR kot pokrajine v sedanjem ali razširjenem teritorialnem okviru.
- V okviru nove institucionalne ureditve vzpostaviti komunikacijsko mrežo in dejavnosti, ki prebivalcem, to je širši javnosti, omogočajo aktivno sodelovanje pri pripravi in izvedbi razvojnih aktivnosti.
- Priprava regionalnih sektorskih politik in strategij razvoja na posameznih ključnih področjih kot so npr.: gospodarstvo, promet, stanovanja itd.
- Okrepitev metropolitanske vloge LUR z učinkovitim mreženjem z ostalimi pomembnimi slovenskimi regionalnimi središči, s katerim se vzpostavijo ugodni pogoji za alokacijo pomembnih mednarodnih (gospodarskih) subjektov in zmanjšajo negativni razvojni vplivi iz (konkurenčnih) sosednjih tujih mest.
- Ugotoviti pogoje za to, da LUR postane aktiven deležnik na področju teritorialnega sodelovanja in da na svojem območju umesti središče evroregije, ki bo delovala kot akcijska enota z ustrezno strateško zmogljivostjo izraženo v visoki kakovosti človeškega kapitala in razvitih organizacijsko-upravljaljskih veščinah zaposlenih.
- Ustvariti pogoje za to, da bo LUR s svojim razvojnim vzorcem, kulturno identiteto in angažiranim delovanjem v skupnosti evropskih in globalnih regij postal v svetu prepoznavna in ugledna regija, ter hkrati stičišče razvojnih dejavnosti širše okolice.

Deležniki projekta

RRA LUR, občine, podjetja, vladne in nevladne organizacije, GZS, širša javnost.

Predvideni rok zaključka projekta

Leto 2013.

LUR kot ustvarjalna regija in globalna vstopna točka za območje srednje in jugovzhodne Evrope

Namen projekta

Namen projekta je postaviti LUR na globalni zemljevid mest in regij, ki so v svojih razvojnih usmeritvah in praksah zapustili prevladujočo industrijsko razvojno paradigmo in se usmerili v razvoj in trženje tim. ustvarjalnih industrij. Ustvarjalne industrije oz. post-fordistično gospodarstvo, nove industrijske formacije, post-industrijske urbane pokrajine in druge sopomenke opisujejo globalni pojav preloma z dosedanjo razvojno paradigmo in njenimi značilnostmi na področju zaposlovanja, proizvodnje in prostorskega urejanja.

Cilji projekta

Cilji projekta so:

- Izpeljati primerjalno oceno (benchmarking) mest in regij, v katerih so alocirane dejavnosti terciarnega in kvartarnega sektorja gospodarstva.
- Pripraviti strategijo in akcijski načrt razvoja ustvarjalnih industrij v LUR.
- Izvedba strategije in akcijskega načrta z vključitvijo naslednjih aktivnosti:
 - Sinergijsko povezati vse razpoložljive in načrtovane kapacitete in institucije v omenjenih sektorjih v smeri razvoja proizvodov in storitev novega znanja, inovacij in tehnologij.
 - Vključitev LUR v UNESCO-vo omrežje »Ustvarjalna mesta« (Creative cities), čigar cilj je spodbujanje sodelovanja med mesti, ki so sposobna podpirati kulturno ustvarjalnost kot ključni vzvod njihovega gospodarskega razvoja. Vključitev LUR v druga globalno relevantna omrežja.
 - Opredeliti področja odličnosti v dejavnostih terciarnega in kvartarnega sektorja, s katerimi se bo LUR tržila na globalni ravni.
 - Ustvariti institucionalne, organizacijske in prostorske pogoje za privlačenje ustvarjalnega kadra na področju znanosti, obrti, umetnosti, oblikovanja, filma, medijskih in vizualnih umetnosti, gastronomije itd. iz Slovenije ter držav centralne in jugovzhodne Evrope, ki udeležijo razvojni prehod LUR iz industrijske v postindustrijsko ustvarjalno regijo s poudarkom na inovativnosti in razvoju novih tehnologij.
 - Ustvariti in udeležati LUR kot center odličnosti na realnem in virtualnem zemljevidu ustvarjalnosti sveta.

Deležniki projekta

RRA LUR, občine, Univerza v Ljubljani, Tehnološki park Ljubljana, osrednje kulturne institucije, podjetja, vladne in nevladne organizacije, GZS.

Predvideni rok zaključka projekta

Leto 2013.

LUR kot podnebno varna in energetska prijazna regija (climate neutral region)

Namen projekta

Namen projekta je opredeliti prihodnji dolgoročni razvoj LUR kot podnebno varne in oskrbi z energijo in vodo prijazne regije, ki bo postala primer dobre prakse v evropskem in svetovnem prostoru in ki bo ustvarila privlačno ter varno človekovo in naravno okolje za svoje prebivalce, podjetja ter lokalne skupnosti. Uresničevanje omenjene usmeritve bo ustvarilo ugodne pogoje za trajnostno izrabo naravnih virov ter povezano in usmerjeno vključevanje vseh razvojnih deležnikov v LUR, ki bodo s svojim ravnanjem in izvajanjem sektorskih dejavnosti blažili podnebne spremembe, smotrno ravnali z energijo in vodo ter se tako prilagajali na neizogibne okoljsko-prostorske posledice preteklih človekovih dejanj. Večji obseg energetskih in vodnogospodarskih projektov, ki so bili dosedaj le površno in v majhnem obsegu vključeni v regionalno razvojno politiko, bo pripomogel k pospešenemu črpanju EU sredstev ter k učinkoviti rabi energije in rabi obnovljivih virov energije, kar sta cilja tako nacionalnih energetskih kot tudi okoljskih politik. Hkrati bo regija tako dvignila svojo energetska samooskrbnost in postala tudi gospodarsko bolj konkurenčna in neodvisna od uvoza energije.

Cilji projekta

Cilji projekta so:

- Prispevek k vzdržnemu razvoju regije in podnebnim spremembam prilagojenem prostorskem načrtovanju.
- Ugotovitev ranljivosti prostora regije (predvsem naselij in javne gospodarske infrastrukture) na vplive podnebnih sprememb (naravne in druge nesreče, oskrba s pitno vodo itd.).
- Spodbujanje prostorskega razvoja in izvajanje prostorskega načrtovanja, ki bo vzpostavilo pogoje za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe.
- Spodbujanje delovanja na regionalni in lokalni ravni, s katerim bi se povečala stopnja zavedanja in učinkovitost odzivanja na s podnebnimi spremembami povezana tveganja.
- Novelacija prostorskih dokumentov na regionalni in lokalni ravni ob upoštevanju pridobljenega skupnega vedenja in možnih rešitev na področju podnebnim spremembam prilagojenega prostorskega načrtovanja in razvoja.
- Izdelava regionalne energetske zasnove kot usklajevalnega in strateškega dokumenta, ki bo služil kot usmerjevalni dokument za smotrnejše umeščanje projektov za učinkovito rabo energije in izrabo obnovljivih virov energije glede nato, kje se potenciali zanje dejansko nahajajo.
- Ustanovitev regionalne energetske agencije oziroma oddelka za okolje, prostor in energijo znotraj obstoječih regionalnih razvojnih agencij, ki skrbi za pripravo politik in koordinacijo okoljsko-energetskih dejavnosti in projektov.
- Izvedba projektov učinkovite rabe energije v javnem sektorju, kjer regija odigra vlogo koordinatorja in hkrati služi kot primer dobre prakse.

Navezovanje na predlagane tematske projekte v okviru projekta SPRPN LUR

- Ustanovitev inštituta za raziskovanje podnebnih sprememb z nalogami raziskovanja, oblikovanja preventivnih programov in ukrepov ter programov za posredovanje v primeru naravnih nesreč.
- Oskrba z energijo in trajnostna gradnja, ki vključuje naslednje podprojekte:
 - Ozelenitev streh – nadomeščanje tradicionalnih materialov pri gradnji streh z ustreznimi rastlinami.
 - Zamenjava javne razsvetljave – izdelava načrta postopne zamenjave neustreznih svetil javne razsvetljave in njegova izvedba.
 - »Skupaj v službo« – vzpostavitev spletnega portala, ki omogoča dogovore o skupni rabi osebnih vozil in porazdelitvi stroškov prevoza na delo zlasti z redko poseljenih območij.
 - Načrtovanje in izgradnja pilotnega ekonaselja in ekososeske.
- Zelene službe – vzpostavitev služb, ki se na tehnološki in organizacijski ravni ukvarjajo z novimi tehnologijami, trajnostno rabo virov energije oziroma so ekološko dejavne in osveščene.

Deležniki projekta

Država, RRA LUR, občine, strokovne institucije, energetska in komunalna podjetja, investitorji, vladne in nevladne organizacije, GZS.

Predvideni rok zaključka projekta

Leto 2013.

LUR kot regija zdravega bivanja in dela

Namen projekta

Namen projekta je izboljšati zdravje prebivalcev in odpraviti zdravstvene neenakosti v regiji.

Cilji projekta

Cilji projekta so:

- Učinkovito zadovoljevanje potreb prebivalstva po zdravstveni in socialni oskrbi.
- Zagotavljanje večje bivalne kakovosti.
- Usmerjanje prebivalcev k preventivnim zdravstvenim ukrepom/aktivnostim: "prehranska" in "gibalna" strategija, prostorsko/urbanistično načrtovanje z upoštevanjem zdravstvenih vidikov, proizvodnja zdrave hrane itd.
- Zagotavljanje pogojev za delovanje zdravstvenih ustanov in zdravstvenih programov na visoki ravni za vse skupine prebivalstva.
- Širše izvajanje programa "Zdrava mesta" (peto fazo programa razširiti na regijo).
- Udejaniti koncept zdravega staranja.

Navezovanje na predlagane tematske projekte v okviru projekta SPRPN LUR

Nadgradnja kolesarskega omrežja

- Projekt »zdrava regija« zagotavlja dejavnejše vključevanje prebivalcev v programe rekreativnih aktivnosti in preventivnega zdravstvenega svetovanja, promocijo zdrave hrane in zdravega načina življenja (programi rekreativnih dejavnosti za vse starostne skupine, osnovna rekreacijska infrastruktura na celotnem območju regije, promocija ekološkega kmetijstva in lokalno pridelane hrane in produktov, seznanjanje in vključevanje prebivalcev v preventivne zdravstvene programe).
- Ureditev mreže neprofitnih socialnih podjetij, ureditev infrastrukture za delovanje medgeneracijskih centrov, centrov vseživljenjskega učenja in terapevtskih kmetij.
- Ureditev rekreativnih in kolesarskih poti.
- Sotočje treh rek: ureditev športno rekreacijskega, medicinskega in promocijskega centra s široko športno-rekreacijsko in preventivno zdravstveno ponudbo.
- Veslaški center na območju novonastalega akumulacijskega jezera HE Jevnica: ureditev veslaškega centra in športno-rekreacijskega parka.
- Kolesarsko-pohodniški center in center preventivnega zdravstvenega svetovanja ob izviri Kamniške Bistrice.
- Ureditev turistično-panoramske poti.
- Nadgradnja kolesarskega omrežja ter ureditev regionalne kolesarske poti ob rekah LUR.

Deležniki projekta

Država, RRA LUR, občine, strokovne institucije, podjetja, vladne in nevladne organizacije, zdravstvene ustanove.

Predvideni rok zaključka projekta

Leto 2013.